

GUIA DOCENT

UAB

Universitat Autònoma
de Barcelona

Guia docent

Titulacions de Grau i de Màster

1. Dades de l'assignatura

Nom de l'assignatura	Història de la Música Hispànica
Codi	100633
Crèdits ECTS	6
Curs i període en el que s'imparteix	Quart curs – primer semestre
Horari	DI. / Dc. 13:00-14:30
Lloc on s'imparteix	Facultat de Filosofia i Lletres
Llengües	Català

Professor/a de contacte

Nom professor/a	Jordi Rifé i Santaló
Departament	Art i Musicologia
Universitat/Institució	Universitat Autònoma de Barcelona
Despatx	b7b-127
Telèfon (*)	
e-mail	Jordi.Rife@uab.cat
Horari d'atenció	Dilluns i Dimecres

2. Equip docent

Nom professor/a	
Departament	
Universitat/Institució	
Despatx	
Telèfon (*)	
e-mail	
Horari de tutories	

(Afegeix tants camps com sigui necessari)
(*) camps optatius

3.- Prerequisits

4.- Contextualització i objectius formatius de l'assignatura

L'assignatura pretén incidir en els aspectes més significatius de la Història Musical Hispànica, tot ubicant-los en el context d'on neixen i apuntant-ne les influències i ressonàncies que tingueren amb la resta d'Europa. Hom hi estudiarà els aspectes evolutius de l'estil musical que s'ha donat en les diverses àrees geogràfiques de la Península Ibèrica.

Objectius:

- Capacitat de conèixer la història de la música Hispànica en el seu context.
- Relacionar els aspectes estèticoestilístics musicals amb els d'Europa.
- Comentar una audició de música Hispànica.
- Analitzar una obra musical de l'àmbit Hispànic.

5.- Competències i resultats d'aprenentatge de l'assignatura

Competència	CE 1
Resultats d'aprenentatge	CE 1.12
Competència	CE 10
Resultats d'aprenentatge	CE 10.6
Competència	CE 5
Resultats d'aprenentatge	CE 5.26
Competències Transversals	CT2, CT7

6.- Continguts de l'assignatura

1. **Introducció.** Concepte, mètode, fonts i cronologia. El procés històric i el fenomen musical a la Península Ibèrica. La Historiografia musical hispànica.
2. **De la Prehistòria a la dominació romana.** La problemàtica general de la música primitiva (la Etnomusicologia). Els testimonis arqueològics: del Paleolític a l'Edat de Ferro. Entrem a la Història: Fenicis, Carataginesos, Grecs i Romans i llur llegat musical.
3. **L'època Medieval.** La monodia litúrgica i religiosa. Antecedents. El cant visigòticomossaràbic i la implantació de la litúrgia romana. La notació neumàtica. Repertori litúrgic: *ordinum missae*, ofici diví, trops i altres. El Drama litúrgic: els cicles de Nadal i Pasqual. Les Cantigas. La monodia secular. Els joglars: origen i tipologia. Els trobadors: marc geogràfic i cronològic de la lírica trobadoresca. El repertori musical conservat. La polifonia. Introducció i orígens. De *L'Ars Antiqua* a *L'Ars Nova*: el context històric i el repertori conservat. La música a les corts. Música andalusí i hebrea.
4. **El Renaixement.** El context històric: dels Reis Catòlics a Felip II. Les capelles musicals, tipologia i estructura. La música a la cort catalano-aragonesa de Nàpols (Alfons el Magnànim). La música a la cort dels ducs de Calàbria: Lluís Milà i el repertori de viola de mà, Mateu Fletxa el Vell i Bartomeu Càrceres: les ensalades i el villancet. La música a les catedrals i a la cort. De Cristóbal de Morales a Francisco Guerrero. El Manierisme musical hispànic. Tomás Luis de Victoria i llur obra. Música instrumental i d'orgue: Diego Ortiz, Antonio de Cabezón i altres. Aspectes organològics.

5. **El Barroc musical.** Periodització, context històric i àrea geogràfica. Elements qualificadors del Barroc musical hispànic. La monodia i la policoralitat. Repertori conservat de la música religiosa i de la música civil. Del Barroc inicial –Joan Pau Pujol al darrer Barroc –Antoni Lliteres. Els centres de producció musical i els compositors. La música profana: M.Romero, C.Patiño, J.Hidalgo i S.Durón. La música organística. El segle XVII i la tradició autòctona. El segle XVIII i la implantació dels models italians. Aspectes organològics. L'òpera: inicis i assentament.
6. **Del Preclassicisme al Classicisme.** Context històric i cronologia. Els principals centres i els compositors. Els cercles de la cort: de Scarlatti a Boccherini. Les Societats Econòmiques d'Amics del País. La música instrumental i la música simfònica. El Pare Antoni Soler i la seva obra. Les polèmiques i els teòrics: el Pare B.Fejoo. Les influències germàniques: F.J.Haydn. Música teatral i la tonadilla escènica. L'òpera. Projecció internacional: D.Terradellas i V.Martín i Soler.
7. **El segle XIX: del Romanticisme a l'ideari nacionalista.** Inicis del romanticisme musical: J.C.Arriaga i F.Sor. La música instrumental: P.M.Sarasate (violí) i F.Tàrraga (guitarra). La zarzuela i l'òpera. La música coral i lírica. La Musicologia i F.Pedrell. L'ideari nacionalista: Felip Pedrell. I.Albèniz, E.Granados. L'impacte del wagnerisme
8. **El segle XX.** El context històric. Nacionalismo hispànic. M. de Falla. La generació del 27. La generació del 51. Les noves tendències estètiques. Les darreres promocions. La nova Cançó. El jazz.

7.- Metodologia docent i activitats formatives

L'assignatura s'impartirà amb el desenvolupament expositiu del professor, exemplificat mitjançant audicions musicals i anàlisi d'obres musicals.

Es convidarà a especialistes de temes relacionades amb l'assignatura que realitzaran conferències, sempre en funció de la disponibilitat econòmica del Departament.

En l'horari de despatx prefixat a principi de curs, el professor estarà a disposició dels alumnes, prèvia cita, i es podrà consultar qualsevol aspecte relacionat amb els continguts, activitats formatives, activitats d'avaluació o altres aspectes relacionats amb l'assignatura.

TIPUS D'ACTIVITAT	ACTIVITAT	HORES	RESULTATS D'APRENTATGE
-------------------	-----------	-------	------------------------

Dirigides

Classes magistral	24	CE 1.12, CE 10.6, CE 5.26.
Audicions	3	CE 1.12, CE 10.6, CE 5.26.
Anàlisi musical	3	CE 1.12, CE 10.6, CE 5.26.

Supervisades

Exercicis a classe en grup.		CE 1.12, CE 10.6, CT2, CT7.
Exercicis a classe individual.		CE 1.12, CE 10.6, CT2, CT7.

Autònomes

Lectura de llibres	25	CE 10.6.
Estudi personal	25	CE 1.12, CE 10.6, CE 5.26, CT7.
Audicions i anàlisi	20	CE 1.12, CE 10.6, CE 5.26, CT2, CT7.

8.- Avaluació

Es realitzaran dos exàmens:

1. Anàlisi d'una obra o fragment i comentari i/o anàlisi d'un audició. (30%)
2. Desenvolupament d'un tema i qüestions breus. (70%)

Per superar l'assignatura cal aprovar els dos exàmens.

A la reavaluació, fixada per la Facultat, l'alumne es podrà examinar de les parts suspeses.

ACTIVITATS D'AVUACIÓ	HORES	RESULTATS D'APRENTATGE
----------------------	-------	------------------------

Examen teòric del contingut de l'assignatura		CE 1.12, CE 5.26, CT2, CT7.
Anàlisi musical		CE 10.6, CT2, CT7.
Comentari i/o anàlisi d'audició		CE 1.12, CE 10.6, CE 5.26, CT2, CT7.

9- Bibliografia i enllaços web

- AA.VV. *Història Crítica de la Música Catalana*. Editorial: Universitat Autònoma de Barcelona Servei de Pub. (F. Bonastre i F. Cortès, coordinadors), 2009
- AA.VV., *La Música española en el siglo XIX*, Universidad de Oviedo servicio de publ., colec. Estudios Sociales Iberoamericanos núm. 4, Oviedo, 1995.
- AA.VV., *The New Grove Dictionary of Music and Musicians*, 20 vols., Macmillan Publishers Limited, London, 1980.
- AA.VV., CASARES, E. (Director i coordinador), *Diccionario de la Música Española e Hispanoamericana*, SGAE, Madrid, 1999-2000.
- AA.VV., *La Capilla Real de los Austrias*, Fundación Carlos de Amberes, Madrid, 2001.
- AA.VV., *Estudios sobre Ferran Sor*, Luis Gásser (ed.), ICCMU, col. Música Hispana Textos, Madrid, 2003.
- AAVV *Història de la Música Catalana, Valenciana i Balear*. Vol I - X, direcció i coordinació X. Aviñoa, ed. 62, Barcelona, 1998 – 2003.
- AGUADÉ, R.Ma., *La veu de la dona a l'Edat Mitjana*, Ajuntament de Castelló d'Empúries, 1994.
- ALIER, R., *L'òpera a Barcelona al segle XVIII*, Institut d'Estudis Catalans, Societat Catalana de Musicologia, Barcelona, 1990.
- ANGLÈS, H., i PEDRELL, F., *Els Madrigals i la Missa de difunts d'en Brudieu*, I.E.C., Barcelona, 1921.
- ANGLÈS, H. i GERHARD, R., *Sis quintets per a instruments d'arc i orgue o clave obligat. Antoni Soler (1729 - 1783)*, IX, Institut d'Estudis Catalans, Biblioteca de Catalunya, Barcelona, 1933.
- ANGLÈS, H., *La Música a Catalunya fins al segle XIII*, Biblioteca de Catalunya, Barcelona, 1935.
- ANGLÈS, H., *Monodia cortesana trobadoresca*, seixanta-quatre transcripcions inèdites de Mn. Higiní Anglès a cura d'Antoni Rossell, Diputació de Barcelona, Barcelona, 1986.
- ANGLÈS, H. i PENA, J., *Diccionario de la Música*, Labor, Barcelona, 1954.
- ANGLÈS, H., *Mateo Flecha (+1553). Las Ensaladas*, Diputación Provincial de Barcelona, Barcelona, 1955.
- ANGLÈS, H., *La música en la Corte de los Reyes Católicos*, CSIC, Barcelona, 1960.
- ANGLÈS, H., *La música en la Corte de Carlos V*, vol. I i II, CSIC, Barcelona, 1a. ed. 1944, 1984.
- BALLESTER, J., "Retablos Marianos Tardomedievales con ángeles músicos procedentes del antiguo reino de Aragón. Catálogo", *Revista de Musicología*, vol. XIII, núm. 1, Madrid, 1990.
- BONASTRE, F., *Felipe Pedrell. Acotaciones a una idea*, Caixa d'Estalvis, Tarragona, 1977.
- BONASTRE, F., *Estudis sobre la Verbeta. La Verbeta a Catalunya durant els segles XI-XVI*, Diputació de Tarragona, Tarragona, 1982.
- BONASTRE, F., "El Barroc musical a Catalunya", a *El barroc català, actes de les jornades celebrades a Girona 17-19/XIV/1987*, Quaderns Crema, Barcelona, 1989.
- CALAHORRA, P., *Música en Zaragoza. Siglos XVI-XVII*, vol. I i II, Institución "Fernando el Católico", Zaragoza, 1978.
- CAPDEPÓN, P., *P. Antonio Soler: Villancicos*, I, núm. 1 a 6, SEM, estudi i transcripció de Paulino Capdepón, Madrid, 1992.
- CLIMENT, J., *Historia de la música contemporánea valenciana*, Valencia, 1978.
- COLLET, H., *Albéniz et Granados*, Le Bon Plaisir, Paris, 1948.
- CRIVILLÉ, J., *Historia de la música española (7). El folklore musical*, Col. Alianza música 7, Alianza, Madrid, 1988.
- DOLÇ, J., *Higiní Anglès (1888-1969)*, Diputació de Tarragona, Tarragona, 1988.
- FERNANDEZ DE LA CUESTA, I., *Historia de la música española (1). Desde los orígenes hasta el "ars nova"*, Col. Alianza música 1, Alianza, Madrid, 1988.
- GARRIGOSA, J., *Catálogo de los manuscritos e impresos musicales del Archivo Histórico Nacional y del Archivo de la Corona de Aragón*, Dirección General de Bellas Artes y Archivos, Ministerio de Cultura, Madrid, 1994.
- GASSER, LL., *La música contemporánea a través de la obra de Josep M. Mestres Quadreny*,

- Universidad de Oviedo, Oviedo, 1983.
- GOMEZ AMAT, C., *Historia de la música española (5). Siglo XIX*, Col. Alianza música 5, Alianza, Madrid, 1989.
- GOMEZ, Ma.C., *La Música en la Casa Real Catalano-Aragonesa 1336-1442*, vol. I i II, Antoni Bosch editor, Barcelona, 1979.
- GOMEZ, Ma.C., *La Música Medieval*, Dopesa 31, Barcelona, 1980.
- GOMEZ, Ma.C., *El Llibre Vermell de Montserrat, cantos i danzas*, papeles de ensayo 5, los libros de la frontera, Amelia Romero editora, Barcelona, 1990.
- GONZALEZ VALLE, J.V., *Tradición y progreso en los maestros de música de las catedrales de Zaragoza durante el siglo XVIII*, Estudios de Musicología aragonesa, pórtico, Zaragoza, 1977.
- GREGORI, J.M., "Els mestres de cant de la seu de Barcelona en el Renaixement", *Recerca Musicològica*, IV, UAB, Barcelona, 1984.
- GREGORI, J.M., "El Manierisme a Catalunya a través dels Madrigals de Pere Alberch (1560-1561) i Joan Brudieu (1585)", *Nassarre*, III,1, Institución "Fernando el Católico", Zaragoza, 1987.
- HOMS, J., *Robert Gerhard i la seva obra*, Biblioteca de Catalunya, Barcelona, 1991.
- JAMBOU, L., *Evolución del órgano español. Siglos XVI-XVIII*, vol. I i II, Ethos-Música núm.2, Universidad de Oviedo, Oviedo, 1988.
- JANÉS, C., *La vida callada de F. Mompou*, Ariel, Barcelona, 1975.
- JANÉS, A., *L'obra de Richard Wagner a Barcelona*, Fundació Vives Casajoana, ed. Rafael Dalmau, Barcelona, 1983.
- LAMAÑA, J.M., "Els instruments musicals en un tríptic aragonès de l'any 1390", *Recerca Musicològica*, I, UAB, Barcelona, 1981.
- LEON TELLO, F.J., *La Teoría española de la Música en los siglos XVII y XVIII*, Inst. Esp. de Musicología (CSIC), Madrid, 1974.
- LOPEZ-CALO, J., *Historia de la Música española.(3) Siglo XVII*, Alianza Música, Alianza Editorial, Madrid, 1983.
- MARCO, T., *Historia de la música española (6). Siglo XX*, Col. Alianza música 6, Alianza, Madrid, 1989.
- MARTIN, A., *Historia de la música española (4). Siglo XVIII*, Col. Alianza música 4, Alianza, Madrid, 1985.
- MARTORELL, O. i VALLS, M., *El fet musical*, núm. 6, Conèixer Catalunya, Dopesa, Barcelona, 1978.
- MENENDEZ PIDAL, R., *Poesía juglaresca y orígenes de las literaturas románicas, problemas de historia literaria y cultural*, Centro de Estudios Históricos, Madrid, 1957.
- MITJANA, R., *Historia de la Música en España*, traducció de *La Musique en Espagne* Encyclopédie de la Musique de Lavignac, Delagrave, Paris, 1920. Centro de Documentación Musical, INAEM, Ministerio de Cultura, Madrid, 1993.
- PAVIA, J. *La música a la catedral de Barcelona, durant el segle XVII*, Fundació Vives Casajuana, ed. Rafael Dalmau, Barcelona, 1986.
- PERICOT, L., "Instrumentos musicales en la cerámica ibérica de Liria", a *Miscelánea en Homenaje a Mons. Higinio Anglés*, vol.II, CSIC, Barcelona, 1961.
- PERICOT, L., "Una representación de danza ibérica" a *Revista Musical Catalana*, Barcelona, 1936.
- PUJOL, D., *Joan Cererols. Obres completes*, 5 vols., dep. Cultura de la Generalitat de Catalunya, Monestir de Montserrat, 1a. edició 1932, 2a. edició 1983, Montserrat, 1983.
- QUEROL, M., *Canciones a solo y duos del siglo XVII*, IV, Música Barroca Española, CSIC, Barcelona, 1988.
- QUEROL, M., *Los orígenes del Barroco Musical español*, Piles, ed. de música, València, 1982.
- QUEROL, M., *Villancicos polifónicos del siglo XVII, música barroca española*, CSIC, 3, Barcelona, 1982.
- QUEROL, M., *Cançoners català dels segles XVI-XVIII*, CSIC, Barcelona, 1979.
- RABASSA, P., *Guía para los principiantes*, edició facsímil UAB, (introducció a càrrec de F.Bonastre, A.Martín i J.Climent), Barcelona, 1990.
- RIFÉ, J., "Els estatuts de la capella musical de la Seu de Vic, Any 1733. Comparació amb les ord...." (Actes Congr. Int. "Higinio Anglés i la Musicologia Hispànica), *Recerca Musicològica*, IX-X, U.A.B., Barcelona, 1989-90.

- RIFÉ, J., "El patrimoni musical: les obres i el seu estudi musicològic", *Perspectiva musical de Catalunya des de la Revista Musical Catalana (1904-2008)*. Ed.: Institut d'Estudis Catalans (a cura de R. Escalas), 2009.
- RIPOLLÉS, V., *El villancico del s.XVIII a València*, Institut d'Estudis Catalans, Barcelona, 1935.
- RIQUER, M. de, *Los Trovadores*, vol I,II i III, Ariel, Barcelona, 1992.
- ROSSELL, A., *El cant dels trobadors*, Ajuntament de Castelló d'Empúries, Barcelona, 1989.
- RUBIO, S., *Historia de la música española (2). Desde el "ars nova" hasta 1600*, Col. Alianza música 4, Alianza, Madrid, 1988.
- SALAZAR, A., *La Música en España*, vol.I i II, Espasa-Calpe, s.a., colecc. Austral núm.1514 i 1515, Madrid, 1972.
- STEVENSON, R., *La música en las catedrales españolas del Siglo de Oro*, Alianza Música 62, Alianza ed., Madrid, 1993.
- SUBIRA, J., *Historia de la Música Española e Hispanoamericana*, Salvat editores, Barcelona, 1953.
- SUNYOL, G., *Introducció a la paleografia musical gregoriana*, Abadia de Montserrat, Barcelona, 1925.
- VALLS, M., - MARTORELL, O., *Síntesi històrica de la música catalana*, Els Llibres de la Frontera, Barcelona, 1985.
- WOLF, J. i ANGLÈS, H., *Historia de la Música*, amb un estudi de la Historia de la música española per H.Anglès, ed. Labor, Barcelona,1944.

N.B.: La bibliografia específica serà tramesa en el transcurs dels diversos temes de curs.

10.- Programació de l'assignatura

(la programació de la assignatura explicitarà les activitats formatives i els lliuraments, segons les taules següents. En aquest requadre el professor pot introduir un text explicatiu de la programació de l'assignatura o, si cal, fer referència a un document extern que haurà d'estar al campus virtual de l'assignatura)

ACTIVITATS D'APRENTATGE

DATA/ES	ACTIVITAT	LLOC	MATERIAL	RESULTATS D'APRENTATGE

LLIURAMENTS

DATA/ES	LLIURAMENT	LLOC	MATERIAL	RESULTATS D'APRENTATGE